

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020-2023
(skrajne daty)

rok akad. 2020/2021 i nast.

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Arcydzieła literatury powszechnej
Kod przedmiotu*	IC1/16
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Literatury Polskiej XX i XXI wieku
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, semestr szósty
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot kierunkowy
Język wykładowy	Język polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Magdalena Rabizo-Birek
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Stanisław Dłuski

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
6	15	-	-	-	-	-	-	-	1

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość literatury powszechnej do roku 1939 na poziomie szkoły średniej i studiów licencjackich, znajomość literatury polskiej po 1939 r. na poziomie studiów licencjackich.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Przedstawienie wybitnych pisarzy i dzieł literatury powszechnej XX i XXI w. w kontekście historycznym, kulturowym i społecznym.
C2	Przedstawienie ważniejszych nurtów w kulturze i literaturze tego okresu ze wskazaniem ich powiązań z obszarami kultur narodowych (np. postmodernizm, egzystencjalizm, teatr absurdu, realizm magiczny).
C3	Wskazanie relacji, związków, wpływów i analogii literatury powszechnej z literaturą i kulturą polską.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK(efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla danej specjalności: nowe zjawiska w języku polskim, w literaturze i kulturze polskiej oraz językoznawstwie polskim i ogólnym	K_W05
EK_02	ma uporządkowaną wiedzę na temat znaczenia edukacji filologicznej w kształtowaniu współczesnego człowieka, swobodnie poruszającego się w obszarach języka, kultury i literatury oraz ich rozwoju; zna podstawowe, ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów oraz podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	K_W12
EK_03	potrafi krytycznie czytać teksty źródłowe, utwory literackie oraz akademickie teksty językoznawcze i literaturoznawcze oraz krytycznie odbierać wytwory kultury z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń,	K_U06

	oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym	
EK_4	potrafi precyzyjnie, poprawnie logicznie i językowo wyrażać swoje myśli i poglądy w języku polskim oraz umie przedstawić argumenty na rzecz własnych poglądów, jak i poglądów innych autorów oraz potrafi formułować wnioski	K_U07
EK_05	krytycznie ocenia posiadaną wiedzę i odbierane treści; uznaje znaczenie wiedzy z zakresu studiowanych dyscyplin w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięganie opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów	K_Ko1

3.3 Treści programowe

- Problematyka wykładu

Treści merytoryczne	
1. Dramat życia, antynomie twórczości Malcolma Lowry'ego, obraz współczesnego piekła i wielopłaszczyznowość znaczeń powieści Pod wulkanem – 1 godz.	
2. Poeci „szkoły nowojorskiej” – personizm Franka O'Hary, poezja Johna Ashbery'ego, związki ze sztukami plastycznymi, wpływ na poezję polską – 1 godz.	
3. Postmodernizm w prozie amerykańskiej: Vladimir Nabokov, Kurt Vonnegut, John Barth – 1 godz.	
4. Realizm magiczny i postmodernizm w literaturze iberoamerykańskiej na przykładzie twórczości Jorge Luisa Borgesa, Gabriela Garcii Marqueza i Mario Vargasa Llosy – 1 godz.	
5. Poezja angielska po II wojnie światowej: W.H. Auden, Dylan Thomas, Seamus Heaney – 1 godz.	
6. Proza angielska: specyfika historyczna, zjawisko wielokulturowości, rozliczenie z kolonialną przeszłością, najważniejsze dzieła i pisarze: (np. Lawrence Durrell (Kwartet aleksandryjski, Kwintet awinioński), William Golding, Salman Rushdi, Graham Green, John Le Carré) – 1 godz.	
7. Literatura francuska: egzystencjalizm i nouveau roman – 1 godz.	
8. Samuel Beckett i europejski teatr absurdu – 1 godz.	
9. Antynomie kultury islamu – pisarstwo Nadżiba Mahfuzy i Orhana Pamuka – 1 godz.	
10. Literatura niemieckojęzyczna: Grupa 47, rozliczenie z faszyzmem w powieściach Tomasza Manna i Güntera Grassa, niemiecka literatura pogranicza kultur – 1 godz.	
11. Poezja niemiecka po II wojnie światowej: próba wypracowania nowego języka, metafizyczność (Paul Celan) – 1 godz.	
12. Literatura rosyjska: świadectwo losów, obraz rewolucji i komunizmu w prozie i wspomnieniach: Mistrz i Małgorzata Michała Bułhakowa i Doktor Żywago Borysa Pasternaka, Nadzieja w beznadziei - wspomnienia Nadzieży Mandelsztam – 1 godz.	
13. Wybitne osobowości rosyjskiej poezji drugiej połowy XX w. (Anna Achmatowa, Giennadij Ajgi, Josif Brodski – 1 godz.	
14. Literatura czeska na wybranych przykładach: poetycki realizm Bohumila Hrabala, przypowieści filozoficzne Milana Kundery – 1 godz.	
15. Surrealizm i metafizyka w poezji czeskiej (Jaroslav Seifert, Bohuslav Reynek) – 1 godz.	

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład problemowy

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	OBECNOŚĆ NA ZAJĘCIACH	WYKŁAD
EK_02	OBSERWACJA AKTYWNOŚCI I ZACHOWANIA STUDENTA W CZASIE ZAJĘĆ	WYKŁAD
EK_03	KOLOKWIMUM	WYKŁAD
EK_04	KOLOKWIMUM	WYKŁAD
EK_05	KOLOKWIMUM	WYKŁAD

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

- Obecność na wykładach.
- Ocena pozytywna z kolokwium.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do kolokwium)	10
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	1

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
------------------	---

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Achmatowa Anna – wybór poezji po 1939 r. (ze szczególnym uwzględnieniem poematu Requiem);
2. Ashbery John, wiersze wybrane (np. „Literatura na Świecie” 2006, nr 7-8);
3. Auden W.H., wybór poezji;
4. Barth John, Bakunowy faktor;
5. Beckett Samuel, wybrany dramat: Czekaając na Godota, Końcówka, Ostatnia taśma Krappa, Szczęśliwe dni.
6. Borges Jorge Luis, Fikcje;
7. Brodski Josif, wybór poezji;
8. Bułhakow Michaił, Mistrz i Małgorzata;
9. Camus Albert, Obcy, Upadek, Człowiek zbuntowany;
10. Celan Paul, wybór poezji;
11. Durrell Lawrence, Kwartet aleksandryjski: Justyna, Baltazar, Mountlive, Clea);
12. Garcia Marquez Gabriel, Sto lat samotności;
13. Genet Jean, wybrany dramat (Pokojówki, Balkon, Murzyni)
14. Golding William, Władca much;
15. Grass Günter, Błaszany bębenek lub Turbot, Kot i pies, Idąc rakiem;
16. Green Graham, Sedno rzeczy lub Moc i chwała;
17. Heaney Seamus, wybór poezji, np. Kolejowe dzieci, przeł. Piotr Sommer, Przejrzysta pogoda (tłumacze różni);
18. Hrabal Bohumil, (jeden z proponowanych utworów: Pociągi pod specjalnym nadzorem, Postrzyżyny, Obsługiwałem angielskiego króla, Święto przebiśniegów, Lekcje tańca dla starszych i zaawansowanych, Taka piękna żałoba, Skarby świata całego);
19. Ionesco Eugene, (wybrany dramat: Ceremonie, Lekcja, Nosorożec);
20. Kundera Milan, (do wyboru: Śmieszne miłości, Żart, Nieznośna lekkość bytu);
21. Le Carré John, Ze śmiertelnego zimna lub Doboszka;
22. Lowry Malcolm, Pod wulkanem, Usłysz nas Panie, z niebios miejsca swego;
23. Mahfuz Nadżib, Opowieści starego Kairu;
24. Mandelsztam Nadieżda, Nadzieja w beznadziei;
25. Mann Tomasz, Doktor Faustus;
26. Nabokov Valdimir, Lolita, Błady płomień lub Tamte brzegi;
27. O’Hara Frank, Moja poszczególność, przeł. Piotr Sommer lub wiersze zawarte w „Literaturze na Świecie” 1987, nr 7);
28. Pamuk Orhan, Śnieg lub Nazywam się Czerwień;
29. Pasternak Borys, Doktor Żywago;

30. Reynek Bohuslav, wybór poezji, przeł. Andrzej Babuchowski („Fraza” 2008, nr 3-4);
31. Robbe-Grillet Alain, Żaluzja;
32. Rushdie Salman, Szatańskie wersety lub Dzieci Północy;
33. Sartre Jean-Paul, Drogi wolności lub Słowa;
34. Seifert Jaroslav, wybór poezji;
35. Sołżenicyn Aleksander, (do wyboru: Archipelag Gułag; Oddział chorych na raka, Pierwszy krąg lub opowiadania (Jeden dzień z życia Iwana Denisowicza oraz Zagroda Matriony));
36. Szalamow Wałam, Opowiadania kołymskie lub Procurator Judei i inne utwory;
37. Vargas Llosa Mario, Zielony dom, Rozmowa w „Katedrze” lub Ciotka Julia i skryba
38. Vonnegut Kurt jr, do wyboru: Kocia kołyska, Rzeźnia numer pięć, Śniadanie mistrzów;

Opracowania:

1. Gazda Grzegorz, Słownik europejskich kierunków i grup literackich, Warszawa 2000 (tam hasła: akmeizm, awangarda, postmodernizm, teatr absurdu, egzystencjalizm, surrealizm, angry young man, Dzevetsil, realizm magiczny).
2. Pisarze świata. Słownik encyklopedyczny, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995 (i następne wydania).
3. Jan Tomkowski, Wiek XX (fragmenty) [w:] tegoż, Literatura powszechna, Warszawa 2000;

Literatura uzupełniająca:

1. Babuchowski Andrzej, Don Kichot z Petrkoiva [w:] „Fraza” 2008, nr 3-4.
Brodski Josif, Śpiew wahadła, numer specjalny „Zeszyty Literackie” 1996, nr 3 (tam: Muza żałoby, Dziecko cywilizacji, Na śmierć Nadzieży Mandelsztam, „1 września 1939 roku” W.H. Audena, Sprawić przyjemność cieniowi)
2. Barth John, Literatura wyczerpania [w:] Nowa proza amerykańska, wybór, oprac. i wstęp. Z. Lewicki, Warszawa 1983;
3. Barańczak S., Wstęp do Seamus Heaney, 44 wiersze, Kraków 1994;
4. Bereza Henryk; Proza z importu. Szkice literackie, Warszawa 1989;
5. Butor Michel, Powieść jako poszukiwanie. Wybór esejów, tłum. Joanna Guze, Warszawa 1971.
6. Drawicz Andrzej, Mistrz i diabeł. Rzecz o Bułhakowie, Warszawa 2002.
7. Elektorowicz Leszek, Anglosaskie muzy, Kraków 1995 (roz.: O Poezji W.H. Audena, Pod wulkanem, John Barth)
8. Filipczak Dorota, Choćbym nawet szedł ciemną doliną... Inspiracje biblijne

w twórczości Malcolma Lowry'ego, Łódź 2003;

9. Filipczak D., *Róża nikogo – poezja Paula Celana jako biblijny antykomentarz*, „Fraza” 1997, nr 3.

10. Herling-Grudziński Gustaw; *Godzina cieni (tam: Zwycięstwo Borysa Pasternaka, Wielka książka, Listy Pasternaka, Jegor i Iwan Denisowicz, Realizm rosyjski, Godzina prawdy, Dialog o Stożenicynie)*;

11. Janion Maria, *Szymon Słupnik, karzeł i szczurzyca [w:] tejże, Żyjąc tracimy życie*, Warszawa 2001; *Jarniewicz Jerzy, Lista obecności. Szkice o dwudziestowiecznej prozie brytyjskiej i irlandzkiej*, Poznań 2000 (tam rozdziały o Lawrence Durrellu, Salmanie Rushdiem, Beckecie, Williamie Goldingu);

12. Jarniewicz Jerzy, *Znaki firmowe. Szkice o współczesnej prozie amerykańskiej i kanadyjskiej*, Kraków 2007, (tam roz. o Vladimirze Nabokowie i Malcolmie Lowrym);

13. Jarniewicz Jerzy, *W brzuchu wieloryba. Szkice o dwudziestowiecznej poezji brytyjskiej i irlandzkiej*, (tam szkice Auden, czyli bezradność poezji oraz Heaney i Heaney) Poznań 2001;

14. Libera Antoni, *Wstęp do S. Beckett, Dramaty*, Wrocław 1999;

15. „Literatura na Świecie” 1986, nr 7. („Szkota nowojorska”);

16. „Literatura na Świecie” 1989 nr specjalny Hrabal; „Literatura na Świecie” 1990, nr 9 (dot. Milana Kundery);

17. *Literatura na Świecie” 2006, nr 7-8 (dot. Johna Ashbery'ego)*;

18. Miłosz Czesław, *Przedmowa do Josif Brodski, 82 wiersze i poematy, wybrał i przeł. S. Barańczak*, Kraków 1989;

19. Rougemont Denis de, *Namiętna miłość Borysa Pasternaka, w: tegoż, Mity o miłości*, Warszawa 2002;

20. Światłowski Zbigniew, *Günter Grass, Portret z bębenkiem i ślimakiem*, Gdańsk 2000;

21. *W poszukiwaniu Alefa. Proza hispanoamerykańska w świetle najnowszych badań. Borges, Carpentier, Sabato, Cortaza, Garcia Marquez, Vargas Llosa. Antologia pod red. J. Ziarkowskiej i M. Kurka*, Wrocław 2007.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej